

KVÍDA

HRABÁČ KAPSKÝ

Slavný český cestovatel Emil Holub, který projezdil celou Afriku, ve svých knihách píše o tomto kapském savci jako o kuťošovi. Dříve se tak hrabáčům říkalo, protože jsou díky mohutným drápům schopni vykutat celé termitiště. Dnes už ale nejsou nazýváni jinak než hrabáči.

MRAVENČÍ LABUŽNÍK

V pavilonu Africký dům pobývá trojice hrabáčů kapských. Najdete tu samici Kvidu s její starší kolegyní Pietou a se samečkem Dracem. Mezi oběma samicemi je příbuzenský vztah, protože Kvida je Pietina nevlastní neteř. Nemají tudíž jediný důvod mezi sebou soupeřit, a už vůbec ne o Draca. Teta Pieta je příliš stará na to, aby zplodila mláďata, a mladý hrabáč ji nechává chladnou. Chovatelské naděje jsou vkládány do Draca s Kvidou. Pokud by se jim narodili potomci, pražská zoo by tak navázala na tradiční a proslulý chov.

A jak vlastně hrabáči vypadají? Toto nosaté zvířátko si ve volné přírodě pochutnává na termitech, které se mu nalepí na dlouhý jazyk asi jako na mucholapku. Má růžovou kůži, ze které mu vyrůstají štětiny podobné jako u prasete domácího. Zaručeně ho

poznáte podle dlouhých vztyčených boltců.

NOČNÍ CHODEC

Zařadit hrabáče k nějakému zvířecímu druhu vůbec není jednoduché. Je to sice savec, ale nespadá do žádné známé skupiny, takže pro něj musel být vytvořen samostatný řád. Dodnes není jasné, s kým je vlastně hrabáč příbuzný. Jedno je ale jisté – hrabáči jsou bytostně noční zvířata. Většinu dne pospávají a probouzejí se, teprve když chovatelé odcházejí po náročném dni domů. K ránu zase uléhají a ve výběhu po nich zůstanou jen stopy, které svědčí o důkladném hledání potravy. Za jednu noc hrabáči naťapají až třicet kilometrů! Spánek pak mají tak tvrdý, že by jim leckdo záviděl. Chrupkají, jako když je do vody hodí. Neprobudí je křik dětí, štěkot psů ani krákání vran. Ale to ještě nic není. Nevzbudí se dokonce ani při odběru krve či čištění očí, které jim chovatelé provádějí během dne. Je tu ale jedna věc, která zaručeně zafunguje jako budíček, ať se děje, co se děje. Snídaně v podobě moučných červů! Mladší hrabáči by pro tuto pochoutku

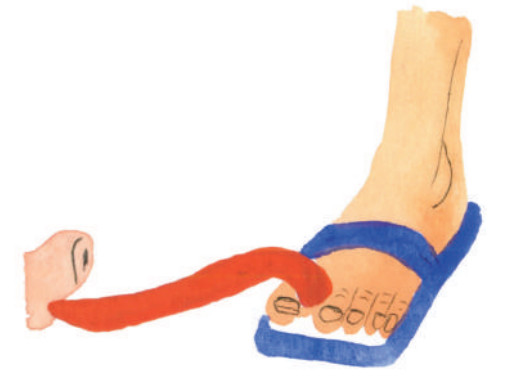
udělali cokoliv. Klidně si stoupnou na zadní, a kdyby to svedli, postavili by se třeba i na hlavu. Tak moc jim červi chutnají. Na noc pak dostávají kašovitou směs z psích granulí, hmyzu, rýže, ovesných vloček, zeleniny, ovoce a vařeného hovězího masa.

UKAŽ SANDÁLY

Samici Kvidu lze jen těžko rozeznat od její tety Piety. Pouze zkušení pozorovatelé si všimnou, že Pieta má tmavší srst a drobnější tělo. U Kvidy slouží jako poznávací znamení pigmentové skvrny na růžovoučkých zádech. Za obě samice ale jasně mluví jejich povaha. Každá je totiž úplně jiná. Pieta je rozvážná postarší paní, která už si svět důkladně prohlédla a nic ji nemůže překvapit.

**Pravil hrabáč hrabáči
Truchlím ale nepláči
Hrabáč kapský
Vzal to chlapsky
Hrabáči jsou sekáči**

Zato Kvida je velká průzkumnice a všude strká svůj dlouhý čumák. A víte, co Kvidu vždycky zaručeně zaujme? Jsou to boty. Jakmile do výběhu někdo přijde, hned se běží podívat, co má na nohou. Aby taky ne, vždyť se říká, že podle bot poznáš člověka. Ze všeho nejraději má sandály, protože do mezírek mezi prsty může strkat svůj lepkavý jazyk. Jistě si umíte představit, jak to lechtá!

NEBOJÁCNÁ VÝLETNICE

Zvědavá Kvída si troufá i na větší výpravy než jenom okolo výběhu. V předních nohou má velkou sílu, a tak se jí už několikrát podařilo vykopnout nedovřená vrátka. Hladce proklouzla do chodby, kde se po špičkách jako zkušený indián proplížila kolem pracovny chovatelů a odběhla až na druhý konec pavilonu Africký dům k žirafám. Teprve tam ji chovatelé našli, jak se spokojeně rochní hluboko zavrtaná v hromadě čerstvých pilin. Kvůli Kvídině zvědavému čumáku musí být všichni hrabáči ve výběhu neustále pod kontrolou, aby neutekli. Ven se moc často nedostanou, protože mají velmi citlivou kůži a letní sluníčko by je mohlo spálit. V zimě zase hrozí, že jim

omrznou nohy a dlouhatánská ušiska. Když se dostanou ven a zrovna je na dvorku pokrývka čerstvého sněhu, náramně si ho užívají. Válejí se v něm, dělají kotrmelce a skáčou přes sebe, jako kdyby předváděli cirkusová čísla.

HRABÁČ KAPSKÝ *Orycteropus afer*

Rozšíření:
Savana a světlé africké lesy od rovníku na jih.

Potrava:
Mravenci, všekazi (termiti).

Velikost:
délka těla 1–1,6 m
délka ocasu 45–70 cm
výška v kohoutku 60–65 cm
hmotnost 40–100 kg

Rozmnožování:
březost 7 měsíců
počet mláďat 1, výjimečně 2

Způsob života:
Den tráví spánkem v podzemní noře, v noci běhá po krajině a pátrá po mraveništích a termitištích. Jakmile nějaké najde, rozhrabe jeho povrch silnými drápy a dlouhým, lepkavým jazykem z něj pak vybere hmyz.

KVÍZ

HRABÁČE V ZOO PROBUDÍ:

- 1a čištění očí
- 1b mouční červi
- 1c štěkot psů

HRABÁČI SPÍ:

- 2a v noci
- 2b půl napůl
- 2c ve dne

HRABÁČI POCHÁZEJÍ Z:

- 3a Austrálie
- 3b Afriky
- 3c Asie